



**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
lesv, Cvrsvs Theologicvs**

iln decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XX. Vtrum vnio hypostatica sit modus realiter distinctus ab extremis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

sunt determinationes ad tempus, & locum. Igitur licet nullum dari potuerit meritum vllius rationis respectu Incarnationis quoad substantiam; non tamen inde conficitur, dari non potuisse respectu eiusdem quoad dictas circumstantias.

Ad 6. Consequentia est bona, & eius probatio est efficax, sed antecedentis probatio nihil conuincit, iuxta eum illius sensum; qui superius expositus est. Quod enim dona Gratiae collata Virgini ante omnes actus liberos ipsius, fuerint propria iam electae in Matrem Dei non tollit, quin actus deinde consequentes fuerint iidem proprii futurae Matris Dei; ideoque quod Mater Dei disposita fuerit partim donis Dei collatis nondum ipsa quidquam agente liberè, partim Dei donis eidem formaliter liberis; ideoque meritorii modo facto.

QVÆSTIO XX.

Vtrum vnio Hypostatica sit modus realiter distinctus ab extremis?

Videtur non esse distinctus. 1. Quia Deus secundum se indifferens, vt velit, aut nolit vniri humanitati constituitur determinatè volens vniri per aliquid ab ipso Deo realiter indistinctum. Ergò similiter Verbum Diuinum secundum se indifferens, vt in tempore vnatur, & non vnatur humanitati, constituitur determinatè vnitum per aliquid realiter indistinctum ab ipso Verbo.

2. Duo aliqua extrema esse vnita, quæ ante vnita non erant, non significabat diuersam rem iisdem superadditam; sed solum quod extrema diuerso modo se habeant ad inuicem, nunc, quam prius. Ita vt alterum ab altero perficiatur, cum antea ab eodem non perficeretur. Ergò, vt Verbum, & humanitas inuicem copulerentur, non est opus entitate modali realiter ab vtriusque distincta; sed sufficit Verbum diuinum fungi modo, erga Humanitatem munere, quo antea nonungebatur, aliterque se habere, quam haberet antea respectu eiusdem, vniedo se per seipsum immediatè, sicut eam perficit immediatè per seipsum, & non mediatè communicando prius perfectionem entitati modali, ex qua deinde immediatè refundatur in humanitatem.

3. Quod est indifferens, vt sit dextrum, vel sinistrum, respectu alterius potest constitui determinatè, vel dextrum, vel sinistrum nulla facta reali additione, vel dextro, vel sinistro, vel vtrique. Ergò etiam indifferens, vt sit vnitum, vel non sit vnitum, potest ad alterutrum horum determinari nulla facta additione, aut deductione modi realiter distincti.

4. Si vnio hypostatica distingueretur à Verbo, & Humanitate esset accidens: Quidquid enim aduenit entibus in suo genere, & ordine perfectis, ac completis, est accidens: Sed vnio aduenit Verbo, quod est perfectissimum in omni genere, & humanitati, quæ est completa, & perfecta in genere, & ordine naturæ creatæ. Ergò vnio hypostatica est accidens; atque adeò est vnio accidentalis, quod est absurdum. Quia passim à sanctis Patribus, & Scholasticis vocatur vnio substantialis, & præterea inde sequeretur Christum Dominum esse quoddam totum accidentale; tale namque est totum, qualis est eius totalitas.

5. Si vnio hypostatica, esset modus ab extremis realiter distinctus, esset imperfectissima. De ratione namque modi est, vt sit accidens imperfectissimum, minimæque entitatis; vtque nec realitatem, nec nomen

rei absolutè habeat, mereturque; Vnio autem hypostatica ab omnibus tam sanctis Patribus, quam Doctoribus Scholasticis, agnoscitur maximæ perfectionis, admirabilis, & incomprehensibilis, diciturque superare perfectione omnes res alias creatas, omniaque dona, tam supernaturalia, quam naturalia. Ergò vnio hypostatica non est modus.

6. Si vnio hypostatica esset modus distinctus realiter à Verbo, esset producta à tota Trinitate; quia omnes effectus ad extra sunt communes toti Trinitati. Ergò tota Trinitas, & non solum Verbum diuinum assumpsisset Humanitatem. Quia illi conuenit assumere, cui conuenit esse causam vnionis ad extremum assumptum. Ideò enim non dicitur humanitas assumere Verbum; tamen illi vnatur: quia ipsa nec est vnio, nec principium vnionis. Solum autem Verbum, & non tota Trinitas dicitur assumens respectu humanitatis.

7. Non est maior ratio ponendi modum vnionis realiter distinctum, respectu vnus partis humanitatis, potius quam alterius. Quapropter ponendæ essent tot vniones inter se realiter distinctæ, quot sunt partes assumptæ, quæ est nimia vnionum multiplicatio ab iis etiam omnibus, & meritò negata, qui admittunt modum realiter distinctum. Ergò non est admittendus talis modus.

8. Vnio realiter distincta ab extremis vnitis est vera compositio vnitorum addens rationem talis, æqualiter respectu vtriusque extremi vniti; quia vtrumque æqualiter, eademque ratione afficit. Verbum autem Diuinum non est capax, quod veniat in compositione cum aliquo. Quia essentialiter est vltimò completum in se, & per se præcisè: cum componentia sint incompleta respectu compositi.

Art. 1. Resp. *Verbum caro factum est*, vt habetur Io. 1. Fieri autem caro non potuit, quin aliquid fieret, præter ea omnia quibus factis, nondum verificatur, Verbum carnem factum esse. Omnia autem alia præter modum vnionis fieri potuerunt, quin verificaretur, Verbum carnem factum esse. Humanitas namque ipsa, simul cum cæteris omnibus, quæ sunt illi connaturalia, necnon cum omnibus donis absolutis eidem conferibilibus, fieri potuit quin illi vniretur Verbum diuinum: Atque ideò, quin Verbum fieret caro. Humanitas enim quæ de facto assumpta est, est eiusdem rationis cum cæteris humanitatibus, quæ existunt absque defectu vllius rei sibi connaturalis, quin vniantur Verbo, eademque esset ratio de donis quibusuis supernaturalibus absolutis, quæ sunt illis conferabilia. Quandoquidem nullum ex illis est ex se vnitiuum cum Verbo. Ergò necesse est fateri, præter huiusmodi omnia, factum esse modum vnionis distinctum realiter ab extremis, ratione cuius verè, & propriè facti, verbum verè, & propriè dicatur factum Caro. Nec enim vox ista Euangelistæ expressiua tanti mysterij, & coniuncta cum vocibus cæteris retentis in significatione propria, alienanda facile est à significatione propria factionis propriè talis. Alienetur verò, necesse est si nihil propriè dicatur fieri, ratione cuius Verbum sit Caro, atque hoc necesse est, vt dicatur, si negetur modus vnionis realiter distinctus ab extremis, ideòque propriè factus.

Art. 2. Accedit notissimum principium. Quæ sunt realiter separabilia sunt realiter distincta; sed coexistentia Verbi Diuini, & humanitatis, quæ de facto assumpta est, est separabilis realiter ab vnione vtriusque. Ergò hæc vnio distinguitur realiter ab ea coexistentia. Idemque fit argumentum de omnibus aliis, quæ sunt necessariò coniuncta cum ea coexistentia. Maior propositio non indiget probatione; quia nihil notius esse potest, quam nihil separari realiter posse à seipso, atque adeò ab aliquo realiter identificato secum.

Et

Eſt itidem manifeſta propoſitio minor; quia de facto datur coëxiſtentia Verbi diuini cum aliis humanitatibus realiter ſeparata ab vnione eiſdem cū iſdem. Idē autē contingere potuit humanitati, quæ de facto vnita Verbo, quod contingit humanitatibus de facto non vnitis: Siquidem hæc, & illa ſunt eiſdem adæquatè rationis in ſe inſinſecè. Iſtud porro argumentum æqualiter probat diſtinctionem realem vnionis ab extremis vnitis, ſecundum omnia; & quælibet prædicata; & conceptus obiectiuos realiter identificados cum ipſis à parte rei. Quia caſu, quo Verbum, & humanitas realiter ſibi inuicem coëxiſterent, quin realiter ſibi inuicem vnirentur, æqualiter retinerent omnia, & quælibet prædicata, atque conceptus obiectiuos realiter identificados cum ipſis.

Art. 1. Ad 1. Mirum eſt nonnullos Theologos vſque aded fidenter vti pro aliis rebus explicandis exemplo actuum liberorum Dei, quibus nihil eſt in Theologia latebroſius, magiſque indigum expoſitionis. Deindè quidquid Deus liberè vult, vult ab æterno extra Deum. At verbum vniri humanitati incepit in tempore, adeoque eſt diſtinctum realiter à Deo, cuius nulum prædicatum realiter identificatum cum ipſo incipit eſſe in tempore. Ergo exemplum illud eſt abſte.

Art. 2. Quod ex alio præterea capite manifeſtatur. Quia actus liber Dei eſt habitudo ipſius Dei ſecundum ſe ad res creatas. Atque ex myſterio Trinitatis conſtat Deum ſecundum diuerſas formalitates eſſe capax prædicatorum inuicem contradicentium propter ſitam inſinitatem, vt exponetur in quaſt. de Deo. At vnio hypſtatica non ſolum eſt habitudo Verbi diuini ad rem creatam; ſed etiam rei creatæ ad Verbum diuinum, nec illi ſoli, ſed etiam huic, quando ſunt inuicem vnita, conuenit contradicentium eius, quod conueniret, caſu quo non eſſent inuicem vnita. Res autem creatæ ob finitatem, & limitationem ſui, non eſt capax prædicatorum contradicentium ſecundum diuerſas formalitates, vt ibidem clara ratione demonſtrabitur. Ergo hoc etiam ex capite apparet illud exemplum eſſe abſte, nihilque proſus concludere.

Art. 3. Denique actus liber Dei, quo vult vniri humanitati neceſſe eſt, vt habeat obiectum aliquod peculiare realiter volitum ab ipſo, diſtinctum ab iis omnibus obiectis, quæ Deus poteſt velle, quin velit vniri humanitati. Aliàs enim ea volitio erit ſui tantum ipſius volitio, quatenus differt ab aliis omnibus actibus Dei liberis non volentibus vnionem. Repugnat autem vniam volitionem diuinam differre ab aliqua alia volitione diuina, præciſe quatenus eſt volitua ſui; quia hoc prædicatum eſt commune omnibus Dei volitionibus, & repugnat vniam ab alio differre per id, quod eſt vtrique commune.

Ad 2. Verbum diuinum, & humanitatem, quatenus inter ſe vnita, tantum quoad modum differre à ſe ſiſ quatenus inuicem non vnitis, non eſt illud punctum, de quo inſtituitur præſens controuerſia. Id enim vtraque ſententia auctorum ſibi inuicem contradicentium concorditer admittit. Solum igitur controuertitur, vtrum ille modus, ſecundum quem tantummodò dicuntur differre inter ſe ea extrema quatenus vnita, & quatenus non vnita inuicem, diſtinguatur ab eiſdem realiter. Quare cum ij auctores, qui negant diſtingui realiter, dicunt differentiam eſſe tantummodò penes modum ſe habendi, interrogandi ſunt: An *To penes modum* ſuperaddant vocibus ſignificantibus Verbum diuinum, & Humanitatem, atque vtriuſque coëxiſtentiam ad ſignificandum aliquid ita diſtinctum, à toto ſignificato reali iſtarum poſteriorum vocum, ſicut eiſdem poſteriores voces diſtinguuntur ab iis vocibus, *Penes modum*? ſi affirmant.

Ergo modus vnionis diſtinguitur realiter ab extremis vnitis, non minus quam diſtinguatur realiter *To penes modum*, à reliquis vocibus. Si negent iam tum demonſtrant ſe verbis ludere; quandoquidem ſuperaddunt nouas voces abſque animo ſignificandi nouam rem. Quibuſcumque verò vocibus denuò ſuperadditis, tentent elabi ex vi interrogationis, & vtriuſque ſequelæ, premeſſi ſunt ſimili interrogatione circa ſignificatum nouarum vocum; An videlicet voces de nouo ſuperadditæ, habeant ſignificatum diſtinctum à parte rei à ſignificato priorum vocum, & vtrumque reſpondeant ſemper cum eadem vi redibunt eadem illæ ſequelæ, quovſque fateantur palam non ſignificare idem realiter, & à parte rei, cum qui dicit, Verbum diuinum coëxiſtit humanitati, & dicentem, Verbum diuinum eſt vnium humanitati, Quapropter Verbum diuinum fungi erga humanitatem munere, quo ante non fungebatur, & aliter ſe habere eſt exiſtere nunc entitatem modalem, quæ formaliter determinatur, vt fungatur eo munere complendo, & perficiendo humanitatem immediatè, vt quod licet, vt quo tanquam purum determinatiuum mediet aliquid.

Ad 3. Omne indifferens ad aliqua duo determinatur formaliter ad vtrumvis eorum per aliquid realiter ſibi ſuperadditum nec fieri poteſt, vt indifferentia, & determinatio eiſdem ad idem, ſiue eorundem ad inuicem identificentur inter ſe adæquatè. Quia indifferens ad vtrumlibet ex duobus poteſt exiſtere abſque determinatione ad alterutrum eorum, & nihil ſine ſeipſo exiſtere poteſt. Quare quod eſt indifferens, vt ſit dextrum, & ſiniſtrum, determinari non poteſt, vt vel dextrum ſit, vel ſiniſtrum abſque aliquo ſibi ſuperaddito. Nimirum per tales determinatas vbicationes ipſius dextri & ſiniſtri, & per tales determinatas durationes earum vbicationum, quæ tam vbicationes, quàm durationes diſtinguuntur realiter ab entitate abſoluta, quæ eſt dextrorſum, & ab ea, quæ eſt ſiniſtrorſum. Negatur igitur antecedens, quod manifeſtiſſimum eſt falſum, quàm conſequens.

Ad 4. Eſt quidem completa Humanitas in ratione naturæ ante vnionem cum verbo; non tamen eſt vltimò completa ſubſtantialiter, quia deſt illi ſubſiſtentia, ſeu ſuppoſitum, quod eſt vltimum complementum ſubſtantiale naturæ, ergo vnio Hypoſtatica, ſiue diſtincta, ſiue non diſtincta ab extremis, quia ſuperaddit iſtiusmodi complementum, eſt completiua naturæ non accidentaliter, ſed ſubſtantialiter, yndè ipſa quoque eſt quid ſubſtantiale.

Ad 5. De perfectione vnionis Hypoſtaticæ ſecundum ſe præciſe conſideratæ infrà dicetur. Nam quod ad teſtimonia attinet ſanctorum, & ſcholasticorum dicentium eam eſſe mirabilem, incomprehenſibilem, &c. nihil intereſt, an ſit, vel non ſit modus realiter diſtinctus ab extremis. Etenim quæ dicuntur vſque aded magnificè de iſta vnione, accipienda ſunt de ipſa ſumpta in concreto, non verò de ipſa ſecundum ſe, & in abstracto. In concreto autem, ideſt, prout ſimul includit extrema vnita ſemper eſt admirabilis, & incomprehenſibilis, ſiue diſtinguatur ab illis realiter, ſiue non diſtinguatur, vt per ſe ſatis patet.

Ad 6. Imò oppoſita ſententia difficulter, aut nullo modo exponere poteſt differentiam aſſumentis, & aſſumpti. Quia aſſumere, ſeu ad ſe ſumere, eſt vniri, & ſimul producere vnionem; quæ duo ſimul, quia ſolum Verbum diuinum præſtat, propterea ipſum ſolum aſſumit. Aſſumi verò eſt vniri abſque productione vnionis; Et quia hoc conuenit ſoli humanitati, propterea ſola ipſa aſſumitur à Verbo. Iam tota Trinitas ſolum dicitur vnire mutuo Verbum, & Humanitatem. Quia vnire eſt vnionem producere, quod præſtat æqualiter tota Trinitas. In ſententia contraria

non datur productio vnionis vnde non habet rationem discriminis pro eiusmodi locutionibus, atque sententiis solidè stabilendis, vel certè eam non habet satis expeditam, ac illustrem.

Ad 7. Sententia contraria non potest vti ea obiectione, quia necesse est, vt vniones multiplicet pro multiplicitate partium vnitarum; quandoquidem illas ab istis non distinguit realiter. Probabilius autem est absolutè duas tantum dari vniones Hypostaticas partiales, alteram terminatam ad vnionem naturalem inter animam, & corpus: alteram terminatam indiuisim ad Animam, Corpus, Sanguinem, & ad reliquas partes absolutas immediatè assumptas. Ratio huius distinctionis est; quia in triduo mortis deficiente vnione Hypostatica ad vnionem naturalem inter Animam, & Corpus; quæ vnio p̄ eo tempore non fuit in rerum natura, ac proinde non terminauit vnionem Hypostaticam; manserunt nihilominus vnita Verbo sicut prius Corpus, & Anima, & reliqua pertinentia ad complementum substantiale integrale humanitatis. Ratio non multiplicandi plures vniones pro multiplicitate partium, seu essentialium, seu integralium humanitatis est, quia Verbum diuinum eas omnes assumpsit per modum vnius; ita vt Animam assumeret ratione sui, vnde dicitur immediatè assumpta à verbo; reliqua verò assumeret ratione Animæ, vnde dicuntur assumpta mediante Anima, vt docent D. Thomas, & alij communiter in præfenti. Quod tamen non rectè diceretur, si ad singulas partes singulæ vniones terminarentur vnaquaque vnione respiciente æquè immediatè, & per se, eam partem, ad quam terminaretur. Satiùs igitur est admittere duas tantum vniones Hypostaticas partiales. Si quis tamen contendat, vel simplicem tantum vnionem Hypostaticam esse admittendam; atque in triduo mortis successisse aliam adæquatè distinctam entitatiuè à priori; vel tot esse ponendas vniones Hypostaticas partiales, quot sunt partes realiter inter se distinctæ pertinentes ad essentiam, & integritatem humanitatis, atque reliquas vniones esse intrinsecè connexas cum vnione ad animam, eidemque subordinatas ex sua natura, & ex intentione diuina. Si quis inquam, hæc contendat, vtrumuis facillè concedi potest, quia vtrumuis est probabile, & controuersia, vt apparet, est leuis.

Ad 8. Certum est admittendam esse in Christo aliquam compositionem, ratione cuius Christus Dominus, sit aliquo modo compositus, vt colligitur apertè ex 5. Synod. act. 8. can. 4. Idemque asserunt aliqua alia Concilia, & communiter Sancti Patres apud Suar. disp. 6. sect. 4. Vtrum compositio alia est physica, & naturalis constans vnum per se ex duobus inuicem incompletis, quorum proinde quodlibet per vnionem mutuam compleatur, ac perficiatur. Et huiusmodi sunt omnia composita naturalia. Alia compositio est purè numeralis, intrinsecè supernaturalis, & existens per modum, quandam ineffabilem, vt loquitur D. Thomas, & alij communiter, constituens vnum per se ex duobus, quorum alterum est imperfectum, & incompletum ex se, atque complebile, & perfectibile per alterum, cuiusmodi est Humanitas respectu verbi. Alterum verò est essentialiter vltimò completum, & habens in se omnem perfectionem, ideoque minime complebile, aut perfectibile per alterum extremum, cuiusmodi est Verbum diuinum. Quapropter vnio Hypostatica licet æqualiter vniat Verbum humanitati, & humanitatem Verbo; non tamen eodem modo afficit vtrumque hoc extremum. Perficit enim, & complet humanitatem, vt quo, ideoque eam immutat intrinsecè immutatione propriè tali: At Verbum diuinum neque complet, neque perficit vllò modo; ac proinde neque immutat intrinsecè, quia neque superaddit illi, neque

detrahit vllam perfectionem, quorum alterum est de conceptu immutationis intrinsecè. Quare Verbum diuinum vnitur humanitati quasi actiue communicando illi suam perfectionem: Humanitas verò vnitur Verbo purè passiue recipiens, & non conferens perfectionem. Igitur modus vnionis Hypostaticæ est quidem vera compositio ex verbo, & humanitate; non tamen est vera immutatio vtriusque, sed solius humanitatis, atq; ideo non eodem modo afficit vtrumque hoc extremum, sed cum discrimine explicato.

Q V Æ S T I O XXI.

Vtrum vnio facta fuerit in sola Persona, an etiam in natura Diuina?

Videtur facta fuisse, & quidem æquè immediatè in vtraque. 1. Quia natura est idem cum persona. Ergò non potuit vnio terminari ad personam; quin æquè immediatè terminaretur à parte rei ad naturam.

2. Visio Beatifica, quæ est vnio intentionalis videntis, & visi, non potest terminari immediatè ad personas, quin terminetur immediatè ad naturam. Ergò à fortiori vnio Hypostatica, quæ est vnio realis, ac physica attingens suum terminum, vt est physicè in se à parte rei, non potest immediatè terminari ad personam, quin terminetur immediatè ad naturam.

3. Vnio Hypostatica est maxima perfectio humanitatis. Ergò vnitur immediatè humanitati maximam perfectionem. Sola autem natura diuina secundum se est maxima perfectio ratione sui; cum personalitates secundum se, & ratione sui præcisè nullam dicant perfectionem, vt supponitur ex quæstionibus de Deo. Ergò vnio Hypostatica vnitur immediatè naturam diuinam humanitati.

Art. 1. Resp. Omnis substantia completa constar natura, & supposito. Natura dicitur, quod pertinet ad rationem speciei, vt constat ex definitione Boëtij lib. de duab. natur. paulò post principium: *Natura est vnaquaque rem informans specifica differentia*: Et iterum propè medium. *Natura est cuiuslibet substantie specifica proprietas*. In eundem sensum præiuit Philosophus 5. met. cap. 8. text. 15. definiens substantiam sumptam pro natura, his verbis. *Quod quid erat esse, cuius ratio est, & definitio: Et hæc substantia videtur vniuscuiusque*. Suppositum verò, seu substantia, & hypostasis est, quod pertinet ad rationem indiuidui. Vnde Athanasius tract. de definitionib. colum. 3. *Facies, ait, Character, hypostasis, & indiuiduum vnum, & idem sunt*. Et Boëtius loco citato. Personam, quæ est vna species suppositi, definit, *rationalis Natura indiuiduam substantiam*, vtraque istarum vocum vsurpatio confirmatur validè ex Conc. Florent. sess. 18. à 5. *Diuina substantia*. Vbi tacitè approbat Græcos cum Latinis communi consensu supponentes *substantiam* (sumptam vtique pro natura) à *persona* differre. vt *communicabile ab incommunicabili, & vt commune differt à proprio*. Similiter Iustinianus Imperator in Edicto fidei propè mediet. ait, *Omnes Sanctos Patres consonanter nos docere, Naturam quidem, vel substantiam, vel formam, hoc quod est commune significare, Substantiam autem, siue personam, hoc quod est speciale*. Communicabile porro, & commune aliud est tale logicè tantum, & secundum prædicationem, vt homo, leo, equus: Aliud physicè, & secundum realitatem, idque vel copulatiue, vt diuinitas, quæ est à parte rei communis, & identificata tribus simul personis: vel distributiue, ac diuisim, vt humanitas quælibet, quæ à parte rei, est communicabilis, & vniuersalis cuiuslibet ex subsistentiis potentibus ipsam vltimò complere. Atque hæc

vtraque